

МАТЕРІАЛИ

*XI Всеукраїнської науково-практичної конференції
пам'яті почесного професора
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя,
академіка НАН України
Миколи Григоровича Чумаченка*

«НАУКА, ІННОВАЦІЇ, БІЗНЕС: ПРОБЛЕМИ ПЕРСПЕКТИВИ І СЬОГОЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ»

26 травня 2023

Тернопіль

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Хмельницький національний університет
Державний університет «Житомирська політехніка»
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Запорізький національний університет
Криворізький національний університет
ПрАТ «Тернопіль-готель»
Тернопільське обласне закрите акціонерне товариство по туризму та екскурсіях
«Тернопільтурист»
ГУ Пенсійного фонду України в Тернопільській області
Національний заповідник «Замки Тернопілля»
Академія соціального управління

МАТЕРІАЛИ

XI Всеукраїнської науково-практичної конференції
пам'яті почесного професора
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя,
академіка НАН України
Миколи Григоровича ЧУМАЧЕНКА:
**«НАУКА, ІННОВАЦІЇ, БІЗНЕС:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ І
СЬОГОЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ»»**

26 травня 2023 року

Тернопіль

Наука, інновації, бізнес: проблеми, перспективи і сьогочасні тренди розвитку: матеріали XI-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України М.Г. Чумаченка (Тернопіль, 26 травня 2023 року). Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2023. 137 с.

ISBN 978-617-7875-62-7

У збірнику представлено тези доповідей XI-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України М.Г. Чумаченка «Наука, інновації, бізнес: проблеми, перспективи і сьогочасні тренди розвитку».

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ:

АНДРУШКІВ Богдан Миколайович –голова, д.е.н., професор, професор кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, президент Академії соціального управління;

МАРУЩАК Павло Орестович – співголова, д.т.н., професор, проректор з наукової роботи Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

ЦІХ Галина Володимирівна – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

ЧЕРЕП Алла Василівна – д.е.н., професор, декан економічного факультету, Академік Національної Академії наук вищої освіти України;

ТАРАСЮК Галина Миколаївна – д.е.н., професор, декан факультет бізнесу та сфери обслуговування, Державного університету «Житомирська політехніка»;

ІВАТА Вячеслав Вікторович – к.е.н., доцент, декан Факультету економіки моря Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова;

ПАСКА Марія Зіновіївна - д.вет.н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанного бізнесу Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського;

СТАДНИК Валентина Василівна – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту та адміністрування;

КУЛЬЧІЙ Інна Олексіївна – к.н. з держ. управління, доцент, в.о. завідувача кафедри публічного управління, адміністрування та права Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;

ШАХНО Альона Юріївна – д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки, організації та управління підприємствами Криворізького національного університету;

ТОЛУБ'ЯК Віталій Семенович – д.н. з держ. управління, професор, заступник начальника ГУ Пенсійного фонду України в Тернопільській області;

СОПРОНЮК Галина Євгенівна – голова правління Тернопільського обласного закритого акціонерного товариства по туризму та екскурсіях «Тернопільтурист»;

ГОЛОВКО Станіслав Миколайович – голова правління ПрАТ «Тернопіль-готель».

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

ШЕРСТЮК Роман Петрович - голова, д.е.н., доцент, завідувач кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

СОРОКІВСЬКА Олена Анатоліївна – співголова, д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та адміністрування Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

ВЛАДИМИР Ольга Михайлівна – к.е.н, доцент, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

ДУДКІН Павло Дмитрович – к.е.н, доцент, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

КУЖДА Тетяна Іванівна – к.е.н, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

МАЛЮГА Людмила Ярославівна – д.е.н, професор, заступник завідувача кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

МЕЛЬНИК Лілія Миколаївна – д.е.н, доцент, професор кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

МОСІЙ Ольга Бориславівна – к.е.н, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

ОСТРОВСЬКА Галина Йосипівна – к.е.н, доцент, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

ПАЛЯНИЦЯ Віктор Анатолійович – к.е.н, доцент, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя;

СТОЙКО Ігор Іванович – к.т.н., доцент, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

Секретаріат організаційного комітету:

ФЕДИШИН Ірина Богданівна – к.е.н, доцент, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг;

ВОВК Ірина Петрівна – к.е.н, доцент, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг;

ГАЛИЦЬКА Ірина Богданівна – асистент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг;

ЛУЦИКІВ Іванна Василівна – к.е.н, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування.

ISBN 978-617-7875-62-7

Комп'ютерний набір, верстка та редагування: Галицька І.Б., Федішин І.Б.

Адреса науково-практичного семінару:

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

e-mail: nauka.mp.tntu@gmail.com

Схвалено до друку Вченою радою факультету економіки та менеджменту.

Протокол №13 від 24.05.2023.

©Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2023.

©ФОП Паляниця В.А., 2023.

ЗМІСТ

Микола Григорович ЧУМАЧЕНКО – біографія	9
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ПРОРЕКТОРА З НАУКОВОЇ РОБОТИ Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, доктора технічних наук, професора – Павла МАРУЩАКА до учасників науково- практичної конференції	10
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ГОЛОВИ ПРОГРАМНОГО КОМІТЕТУ Доктора економічних наук, професора, професора кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг, голови вченої ради факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя – Богдана АНДРУШКІВА до учасників науково- практичної конференції	12
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ доктора економічних наук, доцента, завідувача кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг – Романа ШЕРСТЮКА до учасників науково-практичної конференції	13
Андрушків Б.М., Безкоровайний З.Г., Бойко О.Б. ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРОРАХУНКІВ ТА ПОМИЛОК В УПРАВЛІННІ КАДРАМИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	14
Бакушевич І.В., Берестецька О.М., Січкун О.О. ЦИФРОВІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	16
Балацький Т.І., Мосій О.Б. РОЛЬ ФІЗИОТЕРАПІЇ, БАЛЬНЕОЛОГІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ У ЛІКУВАННІ ВETERANІВ.....	18
Баюс Л.А., Мосій О.Б. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	19
Більський А.В. МАРКЕТИНГ ЯК КЕРІВНА ФІЛОСОФІЯ БІЗНЕСУ.....	20
Бойко О.Б. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЧНО-ФІНАНСОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	21
Бурліцька О.П. СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ТРЕЙД-МАРКЕТИНГОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ...	23
Варава Л.М. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.....	25
Владимир О.М., Химич І.Г., Капаць К.М. ВПЛИВ ВІЙНИ НА ФОРМУВАННЯ СМАКІВ УКРАЇНЦІВ У СПОЖИВАННІ РЕСТОРАННОЇ ЇЖИ.....	27
Галицька І.Б., Кушнінський Т.П., Сопронюк Г.Є. ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ: ПІСЛЯВОЄННІ ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ...	29
Галушак М.П., Волох Д.С. РОЛЬ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	31
Галушак О.Я., Смарж П.М. НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	32

Гаранджук Ю.В., Малюта О.І. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ У ВОЄННИЙ І ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ.....	33
Гейдарова О.В., Гейдаров Н.І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УМОВАХ КРИЗИ.....	35
Горин Р.І., Гач Ю.О., Сороківська О.А. ВІЙНА-ЛОГІСТИКА-ВОЛОНТЕРИ.....	37
Гупка В.В., Луциків І.В. ФУНКЦІЇ ТА ЗНАЧЕННЯ ІМІДЖУ В ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ.....	39
Дерманська Л.В. ВПЛИВ ВІЙНИ НА СОЦІАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ.....	41
Дмитерко В.М., Мелих О.Ю. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В ОРГАНАХ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ПУБЛІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	42
Дудкін П.Д., Дудкіна О.П. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАБУДОВИ МІСТА: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ.....	44
Жилінський О.О., Гейдарова О.В. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДАМИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	45
Заремба Л.Я., Залуцька О.Р., Гузар У.Є. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ У ЗАКЛАДАХ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	47
Івахов В.В. ВИЗНАЧАЛЬНА РОЛЬ СТРАХОВОГО СТАЖУ ДЛЯ НАБУТТЯ ПРАВА НА ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЇ В СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ.....	49
Йохна В.М. ПРІОРИТЕТИ І ТЕХНОЛОГІЇ ФУНКЦІОНАЛУ МАРКЕТИНГУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ КРИЗИ СПОЖИВЧОГО ПОПИТУ.....	51
Кирич Н.Б., Бойко О.Б., Панчишин Т.В. НОВІТНІ ОБСТАВИНИ РЕАЛІЗАЦІЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ПОВОЄННИХ УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ.....	53
Кирич Н.Б., Кулик В.І., Когут Р.Р. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ ТА ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	55
Коваленко А.С., Владимир О.М. ЮРИДИЧНІ РИЗИКИ, ЩО СУПРОВОДЖУЮТЬ ПРОЦЕС ВІДКРИТТЯ КАФЕ ЧИ РЕСТОРАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ УНИКНЕННЯ.....	57
Кононенко Т.О., Сороківська О.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	59
Костецький В.З., Дудкін П.Д. ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЛОГІСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ....	61
Кравчук В.С., Кравчук М.С., Шведа Н.М. ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРИ У ЖИТТІ УКРАЇНЦЯ.....	63
Кужда Т.І. ПУБЛІЧНА СЛУЖБА ТА ЇЇ СКЛАДОВІ.....	65

Шерстюк Р.П., Летун О.О. ОЦІНКА ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД.....	67
Луциків І.В., Юрик Н.Є., Луциків І.А. ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.....	69
Малюта Л.Я., Яковчук Б.О., Балусевський К.Р. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ УКРАЇНИ.....	71
Мартінова Д.Ю., Стойко І.І. ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ В РЕСТОРАННІЙ ІНДУСТРІЇ У СЬОГОЧАСНИХ УМОВАХ.....	74
Мартинчук М.В. КОМПЕТЕНТНІСТЬ І ЛІДЕРСТВО ЯК СКЛАДОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА.....	76
Машлій Г.Б., Сушко Я.В. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ.....	78
Мельник Л.М., Гарбузовський А.В. ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА І РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ.....	79
Мельник Л.М., Паляниця В.А., Нагорняк Г.С. ОКРЕСЛЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ.....	80
Михальчук І.В., Стадник В.В. ПОТЕНЦІАЛ КРЕАТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ: УМОВИ І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ.....	82
Нагорняк Г.С., Ханнуф К.Є. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ НА РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	84
Шерстюк Р.П., Неділенько В.Б., Кернаджук П.М. ЕФЕКТИВНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	86
Оболонін О.С., Матвісшин М.Л., Владимир О.М. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ЗМІЦНЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	88
Оліферчук О.Ю., Шведа Н.М. ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ КОМАНДИ ПО РОЗРОБЦІ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ УНІВЕРСИТЕТОМ, НА ПРИКЛАДІ ТНТУ.....	90
Островська Г.Й., Сута Х.С., Ясеновський Б.О. ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУХНІ В УМОВАХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗМІН.....	92
Охота-Луць М.С., Туницький О.Ю. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	94
Паляниця В.А., Андрушків Б.М., Ратинський В.В., Боярчук Н.А. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ: ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КІНЦЕВІ РЕЗУЛЬТАТИ УПРАВЛІНСЬКОГО ВПЛИВУ.....	95

Паска М.З., Радзімовська О.В., Артемчук М.Ю. ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДУ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА КАФЕ-ПЕКАРНЯ «ПЕКАР» ДО ТА ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ.....	97
Шерстюк Р.П., Плотніков О.М. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0.....	98
Поливода А.В., Малюта Л.Я., Матвійшин Р.І. БЕНЧМАРКІНГ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	100
Прокопів Ю.О., Івата В.В. БІЗНЕС АНАЛІТИКА У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	102
Рибін Т.С., Малюта Л.Я., Цьопик В.М. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	104
Романів Р.З. ПРО ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В ПРОЦЕСАХ ЇХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	107
Руцька С.З. ОСУЧАСНЕННЯ ПЕНСІЙНИХ ВИПЛАТ – СКЛАДОВА ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ.....	109
Семенов М.С., Островська Г.Й. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	111
Скрепецька Г.Р. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ЯКІСНИХ ПОСЛУГ ОРГАНАМИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	113
Машлій Г.Б., Статкевич О.А. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ МІСЬКИМ РОЗВИТКОМ.....	115
Стойко І.І. СЕРТИФІКАЦІЯ: ІЗ ДОСВІДУ США У ПРОСУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕСТОРАНІВ.....	116
Толуб'як В.С. РОЗВИТОК СУЧАСНИХ КОМУНІКАЦІЙ ОРГАНІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ: АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	118
Федишин І.Б., Шепеть В.М. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ В ТУРИСТИЧНО-ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ.....	120
Хаварівський І.В. ОСНОВНІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ТИМЧАСОВОЮ ВТРАТОЮ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ.....	122
Холодняк І.А., Шведа Н.М. ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ СЕРІЇ СТАНДАРТІВ ISO 9000 ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	124
Ціх Г.В., Погайдак О. Б., Гагалюк О.І. ІДЕОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ КОМПОНЕНТОЮ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРАВОВІ ТА ДУХОВНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ.....	126

Шахно А.Ю.	
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ	128
Шведа Н.М.	
СТАЛІЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ.....	130
Шведа Т.Р., Малиута Л.Я.	
АНАЛІЗ БЕЗЗБИТКОВОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	132
Шерстюк Р.П., Козловський А.В.	
МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	134
Якуб'як О.Р.	
ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	136
РЕКОМЕНДАЦІЇ	
XI-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України Чумаченка Миколи Григоровича: «Наука, інновації, бізнес: проблеми, перспективи і сьогочасні тренди розвитку».....	137

УДК 334; 346; 640

Коваленко А.С., Владимир О.М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЮРИДИЧНІ РИЗИКИ, ЩО СУПРОВОДЖУЮТЬ ПРОЦЕС ВІДКРИТТЯ КАФЕ ЧИ РЕСТОРАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ УНИКНЕННЯ

Kovalenko A., Vladymyr O.

LEGAL RISKS OF LAUNCHING THE CAFE OR RESTAURANT AND WAYS TO AVOID THEM

З погляду юридичної сфери, відкриття кафе чи ресторану є досить складною справою. При відкритті власного закладу громадського харчування варто приділити увагу основним юридичним аспектам і потенційним ризикам, пов'язаним з таким видом діяльності. Перший аспект, який варто врахувати, це форма бізнесу, яку доречно обрати. З практики випливає, що для реєстрації кафе або ресторану з метою економії витрат, потрібно врахувати особливості «ресторанних» форм бізнесу та умови їх оподаткування. Це залежить від того, чи в закладі планується продаж алкоголю та тютюнових виробів. Якщо так, то виникає необхідність в отриманні відповідних ліцензій на продаж цих товарів, а для цього необхідно зареєструватися на загальній системі оподаткування [1].

Наступний аспект – вибір оренди або купівля приміщення. Правильний вибір місця для кафе або ресторану має велике значення як з точки зору розташування, так і з юридичної перспективи. Часто стається так, що після поспішного підписання орендного договору майбутні власники ресторанів стикаються з проблемами, оскільки вони можуть втратити право на оренду з різних причин після того, як вже вклали значні кошти у приміщення. Це може статися через недостатній захист орендаря в договорі оренди, коли орендодавець має право односторонньо припинити договір, через непристосованість приміщення для використання у громадському харчуванні або через інші проблеми, які не були належним чином враховані або вивчені. Тому важливо не жаліти часу та грошей і звернутися до кваліфікованих юристів, які допоможуть укласти договір з найкращими умовами, щоб ви не опинилися за межами.

Незалежно від того, чи приміщення купляється чи орендується, важливо зібрати всю інформацію про об'єкт нерухомості. З допомогою юристів варто дослідити легальність володіння приміщенням, його наявність у заставі, відсутність претензій сторонніх осіб до цього приміщення та «історію оренди», якщо така існує. Також слід звернути увагу на те, чи використовувалося приміщення раніше для ресторану або кафе (якщо ні, то можуть виникнути проблеми з отриманням дозволів на відкриття закладу громадського харчування), а також чи проживають поруч мешканці або ж функціонують інші підприємства, які скаржилися на попереднє використання цього приміщення під ресторан або кафе, оскільки такі скарги можуть мати серйозні наслідки.

Важливими моментами є наявність акту прийому-передачі приміщення, відсутність перепланувань або розбіжностей між планом та фактичним станом приміщення, а також стан комунікацій у приміщенні. Треба перевірити наявність у власника документів про технічні умови, укладених угод з постачальниками комунікацій тощо, оскільки існує багато випадків, коли орендарі, навіть не підозрюючи про незаконне використання світла власником, отримують великі штрафи. У договорі оренди слід передбачити відповідні компенсації на користь орендаря для врегулювання подібних ситуацій.

Третім аспектом є підготовка необхідної дозвільної документації для відкриття закладу громадського харчування. Цей процес слід розпочати безпосередньо після підписання договору оренди або купівлі-продажу приміщення. Важливо зазначити, що приміщення ресторану або кафе повинно відповідати всім вимогам санепідемстанції (СЕС) та МНС.

Для відкриття закладу громадського харчування потрібно отримати наступні дозволи:

- Дозвіл на розміщення зовнішньої реклами (рекомендується також зареєструвати власну торгову марку).
- Дозвіл від МНС на відкриття громадського закладу.
- Експлуатаційний дозвіл від СЕС.
- Дозвіл на розміщення торговельного об'єкта та, за потреби, інші дозволи, наприклад, «зелене світло» для відкриття літнього майданчика закладу громадського харчування.

Четвертим важливим аспектом є отримання ліцензії на продаж тютюнових та алкогольних товарів (якщо, звичайно, заклад планує продавати такі товари у своєму кафе або ресторані). Рекомендується почати процес отримання цих ліцензій «одночасно-паралельно» з отриманням іншої необхідної дозвільної документації, щоб ефективно використовувати час. Також вам знадобиться торговий патент і реєстрація РРО (реєстратора розрахункових операцій або касового апарата) [2]. У підсумку, відкриття кафе або ресторану – це складний процес, що вимагає уважного підходу та належної підготовки. Крім створення концепції закладу, вибору персоналу та розробки меню, необхідно також вирішити низку юридичних питань [3, 4]. Оренда або придбання приміщення, підготовка дозвільної документації, отримання ліцензій на продаж алкоголю та тютюнових виробів – все це важливі кроки, що вимагають уваги та часу. Рекомендується звернутися до професіоналів, таких як кваліфіковані юристи та консультанти з громадського харчування, для отримання необхідної допомоги та підтримки. Крім того, як варіант, можна розглянути придбання готового бізнесу з усією дозвільною документацією, що спростить процес запуску закладу і зменшить кількість адміністративних процедур. Важливо зазначити, що належне планування та правильне виконання всіх юридичних вимог допоможуть уникнути неприємностей та незручностей у майбутньому. Звертання до фахівців та ретельна підготовка допоможуть забезпечити успішне відкриття та успіх вашого закладу громадського харчування.

Список використаних джерел:

1. Хорошайло О. (2018) Відкриття кафе. Можливі ризики бізнесу. URL: <https://cpk.ua/publikatsiyi/statti-publikatsiyi/full/yak-uniknuti-yuridichnih-rizikiv-pri-vidkrittii-kafe-chi-restoranu/>.
2. Владимир О. (2016) Особливості фінансування готельно-ресторанного бізнесу. Актуальні задачі сучасних технологій : зб. тез доповідей V міжнар. наук.-техн. конф. молодих учених та студентів. Тернопіль: ТНТУ, Том II. С. 303-304.
3. Владимир О. (2005) Термінові валютні операції – перспективний напрямок страхування валютного ризику. Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. 10. С. 87-94.
4. Владимир О., Бажанова Н. (2022) Суспільні виклики та соціальна відповідальність бізнесу у час війни. Соціально-економічні проблеми і держава. 2 (27). С. 45-62. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22vomucv.pdf>.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Хмельницький національний університет
Державний університет «Житомирська політехніка»
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Запорізький національний університет
Криворізький національний університет
ПрАТ «Тернопіль-готель»
Тернопільське обласне закрите акціонерне товариство по туризму та екскурсіях «Тернопільтурист»
ГУ Пенсійного фонду України в Тернопільській області
Національний заповідник «Замки Тернопілля»
Академія соціального управління

МАТЕРІАЛИ

XI Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, академіка НАН України
Миколи Григоровича ЧУМАЧЕНКА:
«НАУКА, ІННОВАЦІЇ, БІЗНЕС: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ І СЬОГОЧАСНІ ТRENДИ РОЗВИТКУ»»

Наука, інновації, бізнес: проблеми, перспективи і сьогочасні тренди розвитку: матеріали XI-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України М.Г. Чумаченка (Тернопіль, 26 травня 2023 року). Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2023. 137 с.

ISBN 978-617-7875-62-7

Підписано до друку 12.06.2023. Формат 60×90, 1/16.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура TimesNewRoman.
Умовно-друк. арк. 10,46. Наклад – 100 прим.
Замовлення № 20062023

*****

Друк ФОП Паляниця В. А.
Свідоцтво ДК №4870 від 20.03.2015 р.
м. Тернопіль, вул. Б. Хмельницького, 9а, оф.38.
тел. (0352) 528-777.

